

משרד החינוך

מינהל חברה ונוער

דוגמה מתחום דעת: חינוך חברתי

הדילמה של ליאת

ליאת ואסף הם חברים טובים. אסף מתקשה בלימודים. במשך כל שנת הלימודים סייעה ליאת לאסף בהכנת שיעורי בית, בהכנת עבודות, ויחד הם התכוונו לבחינות.

לקראת בחינת הבגרות מבקש אסף כי ליאת תשב בקרבת מקום, כדי שתוכל לסייע לו על ידי החלפת מחברות, פתקים ובאמצעים אלקטרוניים שונים...

אסף מבקש זאת כיוון שהוא מרגיש כי הגשמת תוכניותיו בצבא ובחיים תלויה בהצגת תעודת בגרות מלאה ומוצלחת. ליאת מתלבטת: היא מרגישה מחויבות כלפי אסף והצלחתו חשובה לה. אומנם בעבר היא סייעה לו בבחינות למרות נקיפות המצפון, אך הפעם זה נראה לה שונה, כי אלו הן בחינות בגרות!

- האם על ליאת להיענות לבקשתו של אסף? כן / לא

דוגמה מתחום דעת: תנ"ך

הדילמה של יעקב: האם לשלוח את בנימין למצרים?

בני יעקב חזרו ממצרים ובפיהם הוראתו של יוסף להביא עמם את בנימין בביקורם הבא במצרים. שמעון נכלא במצרים עד לשובם. הבצורת נמשכה, יעקב ידע שבני משפחתו עלולים לגווע ברעב אם לא ישברו שבר במצרים ובנו שמעון לא יחזור אל חיק משפחתו וילדיו. עם זאת יעקב אהב את בנימין, בנו מאשתו האהובה רחל, והוא חרד לגורלו.

נברר את תוכן הדילמה: מיהן הנפשות הפועלות? מהו הקונפליקט?

נבקש מהתלמידים לנסח בכתב את עמדתם: האם יעקב צריך לשלוח את בנימין למצרים – כן או לא? מדוע?

נחלק את התלמידים לקבוצות בעד/נגד: הגיעו להסכמה על הנימוק הטוב ביותר לתמיכה בעמדתכם.

במליאה: כל קבוצה תציג את עמדתה ונקיים דיון על ההתלבטות תוך שימוש בשאלות העמקה.

למנחה: בדילמה זו מתנגשים הערכים אחריות ודאגה קיומית למשפחה, שמירה על החוק וצו המלך.

שאלות העמקה לדוגמה:

- אילו הרעב לא היה "רעב עד מוות", האם הייתם משנים את החלטתכם?
- אילו שמעון לא היה נשאר במצרים, האם הייתם משנים את עמדתכם?
- האם דעתו של בנימין בעד או נגד ההליכה למצרים תשנה את עמדתכם?
- אילו היו ליעקב בנים נוספים מרחל, האם הייתם משנים את עמדתכם?
- מה לדעתכם הייתה רחל רוצה שהוא יעשה?
- כלפי מי יש ליעקב מחויבות? איזו מהן קודמת במקרה זה?
- לו יעקב היה יודע ששמעון אינו תומך בשליחת בנימין, האם הייתם משנים את עמדתכם?